

KPSS TARİH · ÜNİTE 11 / 13 · ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ

Atatürk İlkeleri: KPSS Hap Bilgi

KPSS'de Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihinden her yıl yaklaşık **12 soru** geliyor. Bu ünite altı ilkeyi anlatıyor: ÖSYM 2012-2021 arasında buradan **13 soru** sordu.

Soruların 8'i **ilkelerin kendisinden** geldi: hangi yenilik hangi ilkeye ait, hangi ilke Fransız İhtilali'ne dayanır, ilkeler ne zaman programa ve anayasaya girdi. Kalanı Atatürk dönemine dair kurumlar, kişiler ve eserler. ÖSYM'nin sorduğu her bilginin yanında sorulduğu yıl yazıyor.

Bu ünite

13 çıkmış soru (2012-2021)

bu bloktan yılda ~12 soru

13 ÖSYM tuzağı

① ÖSYM bu ünitelerden ne sordu?

13 sorunun 8'i tek konudan geldi: Altı ilke ve özellikleri.

Altı ilke ve özellikleri ■■■■■■ 8 soru

2012 1924 Anayasası'nın 88. maddesi 2015 "Bizde ruhbanlık yoktur"

2015 Fransız İhtilali'ne dayanmayan ilke 2016 Milli egemenliği esas alan ilke

2017 Yenilik ve ilke eşleştirmesi 2018 1929 bunalımı ve devletçilik 2019 İlkelerin özellikleri

2020 Altı ilke: programa ve anayasaya giriş

Atatürk dönemi: kurum, kişi, eser ■■■■■ 5 soru

2012 Atatürk döneminin son başbakanı 2012 Nutuk'ta anlatılan olaylar

2012 Türk-İngiliz ilişkileri 2013 Atatürk'ün hayatını anlatan eser

2021 Madencilik ve enerji kurumu: Etibank

Yıllar 2012-2021 KPSS Genel Kültür testlerinden. Soruların metni ÖSYM'nin telifinde olduğu için burada yok; sorulan bilgi notlarda **KPSS 2019** gibi bir damgayla, sorulduğu yıllarla işaretli.

② İlkelerin Yolu

Kilit tarihler

1924 • **1924 Anayasası**; 88. madde vatandaşlığı tanımladı. **KPSS 2012**

1927 • **Nutuk** CHF kurultayında okundu (1919-1927). **KPSS 2012**

- 1929 • **Dünya ekonomik bunalımı**: devletçiliğin yolu açıldı. **KPSS 2018**
- 1931 • **Altı ilke** CHF programına girdi: "altı ok". **KPSS 2019**
- 1933 • **Sümerbank**; I. Beş Yıllık Sanayi Planı hazırlandı. **KPSS 2018**
- 1935 • **Etibank**: madencilik ve enerji. **KPSS 2021**
- 5 Şub 1937 • İlkeler **anayasaya** girdi, devletin nitelikleri oldu. **KPSS 2020**
- 1937 • **Celal Bayar** başbakan oldu; Sadabat Paktı. **KPSS 2012**
- 10 Kas 1938 • Atatürk öldü.

3) Altı İlke

Altı ilke, birer cümleyle

YÖNETİM

Cumhuriyetçilik

Milli egemenlik, milli irade, özgür seçim

KPSS 2016

TOPLUM

Milliyetçilik

Din ve ırk değil, vatandaşlık bağı; birlik ve beraberlik

KPSS 2012

TOPLUM

Halkçılık

Kanun önünde eşitlik; sınıf ve ayrıcalık yok

KPSS 2015

DİN VE DEVLET

Laiklik

Din ve devlet işleri ayrı; din ve vicdan özgürlüğü

KPSS 2015

EKONOMİ

Devletçilik

Özel girişimin yetmediği yerde devlet; 1929 bunalımından sonra

KPSS 2018

KORUYUCU

İnkılapçılık

Yapılan yenilikleri korumak ve geliştirmek

KODLA

Dördü Paris'ten, biri 1929'dan, biri hepsini korur

Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık ve laiklik **Fransız İhtilali**'nin fikirlerine dayanır; **devletçilik** 1929 bunalımından doğan bir ekonomi politikası; **inkılapçılık** hepsini korur.

İlkeler ne zaman, nerede?

- **1931**: CHF programına girdi ("altı ok"); Atatürk'ün ölümünden sonra değil. **KPSS 2019**
- **5 Şubat 1937**: anayasaya girdi, devletin nitelikleri oldu. **KPSS 2020**
- Dönemin ihtiyaçlarından doğdu; bir kısmı Fransız İhtilali'nin fikirlerinden etkilendi. "Kemalizmin ilkeleri" diye de anıldı. **KPSS 2020**

- **Devletçilik** en son uygulama alanı buldu: 1929 bunalımından sonra. **KPSS 2019**
- **Nutuk** ilkeleri sistemli anlatan bir eser değil: 1919-1927 olaylarını anlatır. **KPSS 2020**

Hangi yenilik hangi ilke?

YENİLİK	İLKE
Saltanatın kaldırılması	Cumhuriyetçilik KPSS 2017
Cumhuriyetin ilanı	Cumhuriyetçilik
Halifeliğin kaldırılması	Laiklik
Medeni Kanun	Laiklik; kadın-erkek eşitliğiyle halkçılık KPSS 2017
Soyadı Kanunu	Halkçılık KPSS 2017
Türk Tarih Kurumu	Milliyetçilik KPSS 2017
I. Beş Yıllık Sanayi Planı	Devletçilik KPSS 2018

Söz ve madde: hangi ilke?

- "Bizde ruhbanlık (din adamı sınıfı) yok, hepimiz eşitiz": **ruhbanlık yok** laiklik, **hepimiz eşitiz** halkçılık. **KPSS 2015**
- 1924 Anayasası'nın **88. maddesi**: din ve ırk ayrımı olmadan vatandaşlık bakımından herkes Türk. Milliyetçilik, laiklik ve halkçılık birlikte. **KPSS 2012**
- Milli egemenlik, milli irade ve özgür seçim: **cumhuriyetçilik**. **KPSS 2016**
- 1929 bunalımı ve **otarşi** (kendine yetme) çabası: **devletçilik**. **KPSS 2018**

⚠ ÖSYM tuzağı

Devletçilik Fransız İhtilali'ne dayanmaz: 1929 bunalımından doğan ekonomi politikası. İlkeler de Atatürk'ün ölümünden sonra değil, **1931**'de programa girdi. **KPSS 2015**

④ Atatürk Dönemi: Kurum, Kişi, Eser

Hangi banka ne için?

1888 · OSMANLI

Ziraat Bankası

Çiftçiye kredi

1924 · ÖZEL

İş Bankası

Atatürk'ün öncülüğünde, özel sermaye

1933 · DEVLET

Sümerbank

Dokuma ve sanayi

1935 · DEVLET

Etibank

Madencilik ve enerji; adı
Etilerden

KPSS 2021

1938 · DEVLET

Denizbank

Deniz işletmeleri

KODLA

Sümer dokur, Eti kazar

Sümerbank (1933) dokuma ve sanayi, **Etibank** (1935)
madencilik ve enerji. İkisi de adını Anadolu'nun eski
uygarlıklarından aldı.

Hangi kitap kimin?

ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR

Tek Adam

Atatürk'ün hayatı; üç cilt

KPSS 2013

FETHİ OKYAR

Üç Devirde Bir Adam

II. Abdülhamit, II.

Meşrutiyet ve Cumhuriyet
anıları

HALİDE EDİP

**Türk'ün Ateşle
İmtihanı**

Milli Mücadele anıları

YAKUP KADRI

Ankara

Roman: Cumhuriyet
Türkiye'sinin değişimi

BURHAN BOZGEYİK

Onlar da Çocuktuk

Ünlülerin çocukluğu

Nutuk ve başbakanlar

- **Nutuk** (1927): 1919-1927 arası. TBMM'nin açılması ve halifeliğin kaldırılması var;
Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930) yok. KPSS 2012
- İsmet İnönü: Cumhuriyet'in ilk başbakanı (1923-1924), sonra 1925-1937; Fethi
Okyar: 1924-1925.
- Atatürk döneminin **son başbakanı**: **Celal Bayar** (1937-1939). KPSS 2012

Türk-İngiliz ilişkileri

- Musul'un Ankara Antlaşması'yla (1926) Irak'a bırakılması ilişkileri **iyileştirmede**;
1929'a kadar durgunluk sürdü. KPSS 2012
- Sonra yakınlaştılar: **Briand-Kellogg Paktı**, **Milletler Cemiyeti** üyeliği (1932), **Sadabat
Paktı** (1937); Almanya ve İtalya'nın yayılcılığına karşı ortak tavır. KPSS 2012

⚠ ÖSYM tuzağı

Atatürk döneminin son başbakanı **Celal Bayar**; İsmet İnönü 1937'de ayrıldı. Musul'un Irak'a bırakılması da Türk-İngiliz ilişkilerini **geliştirmede**. KPSS 2012

5 ÖSYM tuzakları: tek sayfada

Her çıkmış sorunun bir tuzağı var. Sınavdan önceki son tekrar için bu liste yeter.

- 1 Atatürk döneminin son başbakanı Celal Bayar; İsmet İnönü ya da Şükrü Saracoğlu değil. KPSS 2012
- 2 88. madde milliyetçilik, laiklik ve halkçılıkla birlikte ilgili. KPSS 2012
- 3 Nutuk'ta Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930) yok; TBMM'nin açılması ve halifeliğin kaldırılması var. KPSS 2012
- 4 Musul'un Irak'a bırakılması (1926) Türk-İngiliz ilişkilerini iyileştirmede. KPSS 2012
- 5 Atatürk'ün hayatını anlatan biyografi Tek Adam (Şevket Süreyya Aydemir). KPSS 2013
- 6 "Ruhbanlık yok" laiklik, "hepimiz eşitiz" halkçılık; devletçilik değil. KPSS 2015
- 7 Devletçilik Fransız İhtilali'ne dayanmaz; ekonomi politikasıdır. KPSS 2015
- 8 Milli egemenlik, milli irade ve özgür seçimi esas alan ilke cumhuriyetçilik. KPSS 2016
- 9 Saltanat, Medeni Kanun, soyadı ve TTK'nın devletçilikle ilgisi yok. KPSS 2017
- 10 1929 bunalımı ve kendine yetme çabasından doğan ilke devletçilik. KPSS 2018
- 11 İlkeler Atatürk'ün ölümünden sonra değil, 1931'de CHF programına girdi. KPSS 2019
- 12 Nutuk ilkeleri sistemli anlatmaz; 1919-1927 olaylarını anlatır. KPSS 2020
- 13 Madencilik ve enerji için kurulan Etibank; Sümerbank dokuma, İş Bankası özel sermaye. KPSS 2021

6 Kendini dene: doğru mu, yanlış mı?

Önce D ya da Y'yi işaretle; cevaplar sayfanın sonunda.

1. Altı ilke 1931'de CHF programına girdi.

D Y

2. Atatürk ilkeleri Atatürk'ün ölümünden sonra anayasaya girdi. ☐ D ☐ Y
3. Devletçilik Fransız İhtilali'nin sonuçlarına dayanır. ☐ D ☐ Y
4. Milli egemenliği esas alan ilke cumhuriyetçiliktir. ☐ D ☐ Y
5. Soyadı Kanunu halkçılık ilkesiyle ilgilidir. ☐ D ☐ Y
6. Türk Tarih Kurumu'nun kurulması devletçilik ilkesiyle ilgilidir. ☐ D ☐ Y
7. Etibank madencilik ve enerji için kuruldu. ☐ D ☐ Y
8. Tek Adam Atatürk'ün hayatını anlatan bir biyografidir. ☐ D ☐ Y
9. Atatürk döneminin son başbakanı İsmet İnönü'dür. ☐ D ☐ Y
10. Nutuk'ta Serbest Cumhuriyet Fırkası anlatılır. ☐ D ☐ Y
11. 1924 Anayasası'nın 88. maddesi vatandaşlığı din ve ırka bağlar. ☐ D ☐ Y
12. Musul'un Irak'a bırakılması Türk-İngiliz ilişkilerini geliştirdi. ☐ D ☐ Y

Cevaplar

1. D 1937'de de anayasaya girdi.
2. Y 5 Şubat 1937; Atatürk hayattaydı.
3. Y 1929 bunalımından doğan ekonomi politikası.
4. D Milli irade ve özgür seçim de.
5. D Eşitlik; ayrıcalıklı unvanlar kalktı.
6. Y Milliyetçilik ilkesiyle ilgili.
7. D 1935; adı Etilerden.
8. D Şevket Süreyya Aydemir, üç cilt.
9. Y Celal Bayar (1937-1939).
10. Y Nutuk 1919-1927 arasını anlatır; Fırka 1930'da kuruldu.
11. Y Tersine: din ve ırk ayrımı olmadan herkes Türk.
12. Y İlişkiler 1929'a kadar durgun kaldı.

Kaynak: Konu kapsamı ve ağırlık: ÖSYM 2026-KPSS Kılavuzu, Tablo 1. Soru yılları: ÖSYM 2012-2021 KPSS Genel Kültür testleri.